

P. N. Žuļov

Knīga logkām gvejka

vāsmus pieļ

Leningrat raĥkmus Uepedgizest

1934

Исаам.(Л.)
3-4/11

P. N. ZUŁOW

KNIGA LOGKƏM GUEJKA

VƏSMUS PIEŁ

VƏSMUS EGEST OPNUVMUS

Vəgə rusəst saam kile

A. ENĐUKOVSKIJ

Г.П.Б. в ЛНГР

Ц, 1934 г.

Акт. № 375

LENINGRAT RAŤKMUS UEPEDGIZƏST — 1934

П. Н. ЖУЛЕВ

КНИГА ДЛЯ ЧТЕНИЯ

ЧАСТЬ ПЕРВАЯ
ПЕРВЫЙ ГОД ОБУЧЕНИЯ

*Утверждено
коллекцией НКП РСФСР*

В СОСТАВЛЕНИИ КНИГИ ПРИНИМАЛИ УЧАСТИЕ
Г. Д. ВЕРБОВ и Т. С. КАРПОВА

НА СААМСКИЙ ЯЗЫК ПЕРЕВЕЛ
А. Г. ЭНДЮКОВСКИЙ

*Перевод утвержден
Научно-Исследовательской Ассоциацией
Института Народов Севера ЦИК СССР*

ГОСУДАРСТВЕННОЕ
УЧЕБНО-ПЕДАГОГИЧЕСКОЕ ИЗДАТЕЛЬСТВО
ЛЕНИНГРАДСКОЕ ОТДЕЛЕНИЕ—1984

Skolaje.

Sahkræ vanc.

Evan euejk.

Jak vьj.

Рук жадсәлөв skolaje.

Vædtar skolaſt.

Jenə pardedte skolaſt. Vædtar ej uin-
lyne tənvert pardedte. Son euene, ej ti,
mən ləhkə. Moksan cilke:

Est minəguim, Vædtar. Opnuvəd al-
ker.

Ane izant paj vilktəst.

Arhip pude skolaje. Skolaſt parna lev
vilkə. Arhip saksaj. Vьepsej cilke:

— Arhip vədt laukəd.

Arhip laukəs lauknədtəm pərtəst. Ar-
hipest pieres vuptət. Vьepses poanet
pəsəd. Entes eestəm lein i mułt.

Ađt Arhip lij vilkə. Son jugke pejv
pəznat.

Rupsis uglyne.

Moksan pьdte Vædtar Rupsis uglyne.
Okťavřparna siren.

Moksan cilke:

— Vałtəd vial eft sirəd.

Parna esthen Vædtar sirəd. Okťavř-
parna kultləv Moksan. Moksan lij pio-
ner. Moksan lij puarsamus okťavřparnaņ.

Uanas, jeļ kur!

Uanas ej sir. Uanas trupkest kuer.

— Ivi kurā, — cilke Moksān. — Кэв-
льнэ lineek. Oktavīparna i opnuvāj
jev kur.

Parna cilken:

Vueļked, Uanas, trupkant. Vuļkep sirā.

Arhip—vahtjej.

Moksān cilke Arhipe:

— Arhip, eest luvd. Voalmyst miel.
Maņa aņt parnaņ tetradət i karandasət.
Ton taņm ļak vahtjej. Mij puk eftā-ef-tā
vahtjep.

Doktor.

Skolaje pude doktor. Doktor parnaņ
peje uņm. Sahkrā pāl-tā. Sahkrā tatā
poaēke.

Doktor cilke:

— Jeļ pāl, Sah-
krā. Uņm peje pu-
kāt vādt. Maņa uņm
pejmest uņm egk
kэврsəskued.

Mæn dit vьepsovæd.

Vьepsoven
parna skolaŝt,
puđen moaŝt.
Bædt kirjihæ kol-
hozæst kuŝbьlæ.
Povæ! kirjihes-
koat. Puadt la-
nest kirij. Kou-
ræ! logk. Kiez

bædt, son kirij kirjat.

A kaŝt Sahkræ di Vædtar? Sij lana
vuŝken. Sij aŝkev evdtæs vьepsovæd.

Sahkræ ŝane vьepsejen.

Vædtar ŝane doktræn.

Evnæ bædt vial opnuvæ.

Adees pьdte Evan skolaje. Opnuvæ
oalke Evan. Puerast opnuvæ Evan. Kir-
jihovæ Evan okŝavŝparnen. Kьdta pude
adees.

Adees ciŝke Evnæ:

— Pærtæst viek bædt. Ton kugŝ
opnuvek.

Vьepsej cilke:

— Jeļ vaļt Evan skolašt. Sone vial opnuvə bədt.

Adees kude Evan skolaje. Evan evd-
təs alk opnuvə.

Okṭavrparneņ linee.

Səmnə ahc egke.

Puerast Səman tuljet ņuev ja puerast
son kuļ sьl. Mitre cilke:

— Ton, Səman, tatak səntə okṭavr-
parneņ. Okṭavrparna puerast opnuvəv.
Opnuv nədtəsə puerast, koht puerast ton
kuļ sьlak. Vieket jeres parnaņ opnuvə.

Sahkrə pərtəst.

Sahkrəjest kovsəst tuel saksaj.

Maņa pormest jenes oastet ej pə-
sьne. Jenes nap ņualə ņuhemen. Jenes
peje kimn kovas luz.

Pienə ņuelən kimn. Sahkrə vəjet
piengət.

Sahkrə pəzə tuel ja cilke:

— Oastet pəsə bədt. Jele ante pien-
gət ņualə kimn. Pienə kəv pəhtəv.

Vъntre kăvtovă.

Vъntrejest eaļm poveseskudten. Nue-
zāļt oalke uine Vъntre. Noit ciļke:

— Tone kăv lustă eogkavper. Mon
eogkavper vьejha.

Noit kiee eazest, maņa ciļkă;

— Mon vьejhă eogkavper. Aņt pudcă.

Voalġtă noit pudcă. A Vъntrejest eaļm
povesăv. Vъntre doktre vulke. Doktor
ciļke:

— Tonăst lij trahoma. Trahoma pašņej
kăvr lij. Lăhcă vădt.

Vъntre oalke vaņcă doktre.

Ehtăst vaņcă Vъntre doktor goren.
Noit văsta. Noit kavăst pėras, pijte kas-
vəs. Vъntre juŗtăļ:

— Nojdăst nădtsă eaļm poveseskud-
ten. Noit kielsălă, sto vuaj lăhcă. Jzes
eeļmeguim man doktor gora.

Koht soagkes vьerev.

Evan riegkude:

— Vulker vьervet sьle.

Parna voalġtən kăldtăt. Marij voalġtă
vierc. Puk vulkən limtă, paŗ el.

Aļt suene euāne vulges kus. Pajen,
kuz aļn, miļane kuljeskude.

Marij vļsət pajas. Kueceņ aļn arə
vberēv. Evan kəld ecke. Kəlt rovŗət
vberve. Vberēv kərked jemne. Marij katcist
vberēv jā vierce peje.

Evan pərtəst vbervest ņuvə tulj.

Evan tulj vbgə kooperative.

Kuz pack.

Səman Evan vulken vara. Varest
səntəv kuz. Səman tagkəl kəldən kuz.
Kus ladvest kəheen kus pack. Kus pac-
kən jenə lijēn semedte. Evan cilke:

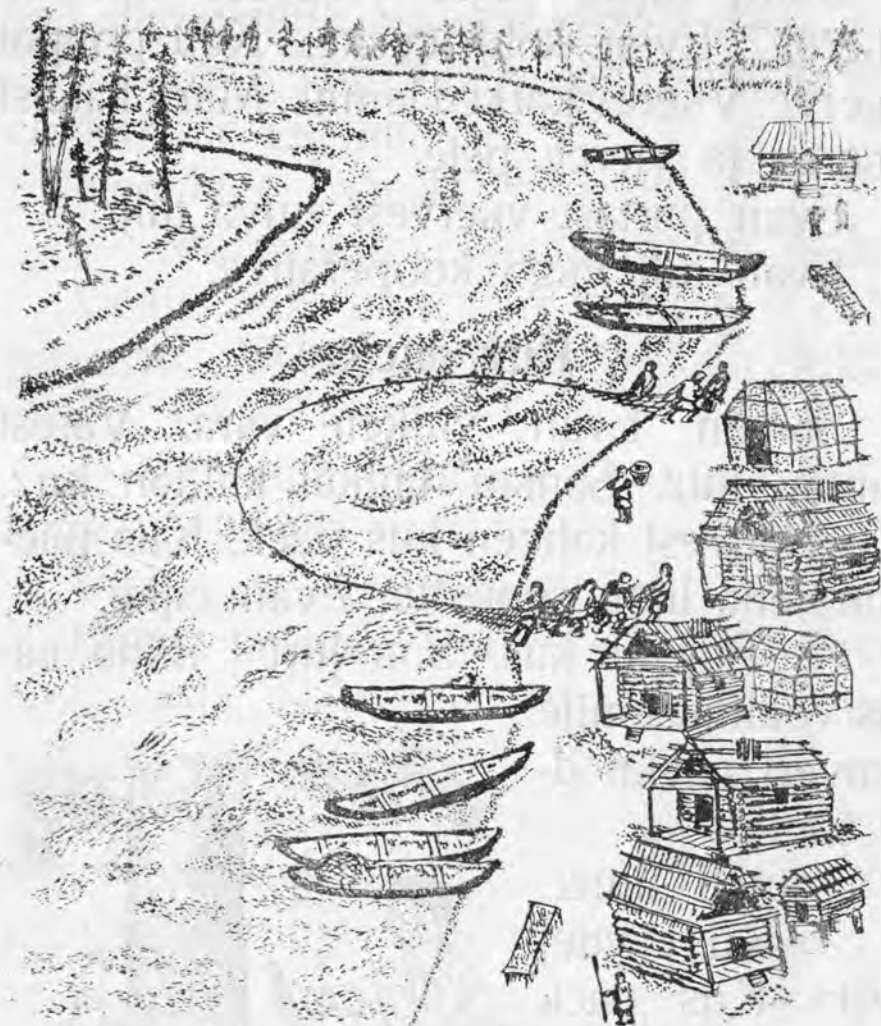
— Puŗ lij kus. Son juŗtə! minə va-
jas: voalmŗst mije
tənvert packned-
te sirəd.

Səman sijne:

— Kus ej vuej
juŗtə. Kus pack
jev sirə guejka.
Kus packən kus
seme lev. Peje
kus pack jemne,
kus sant.

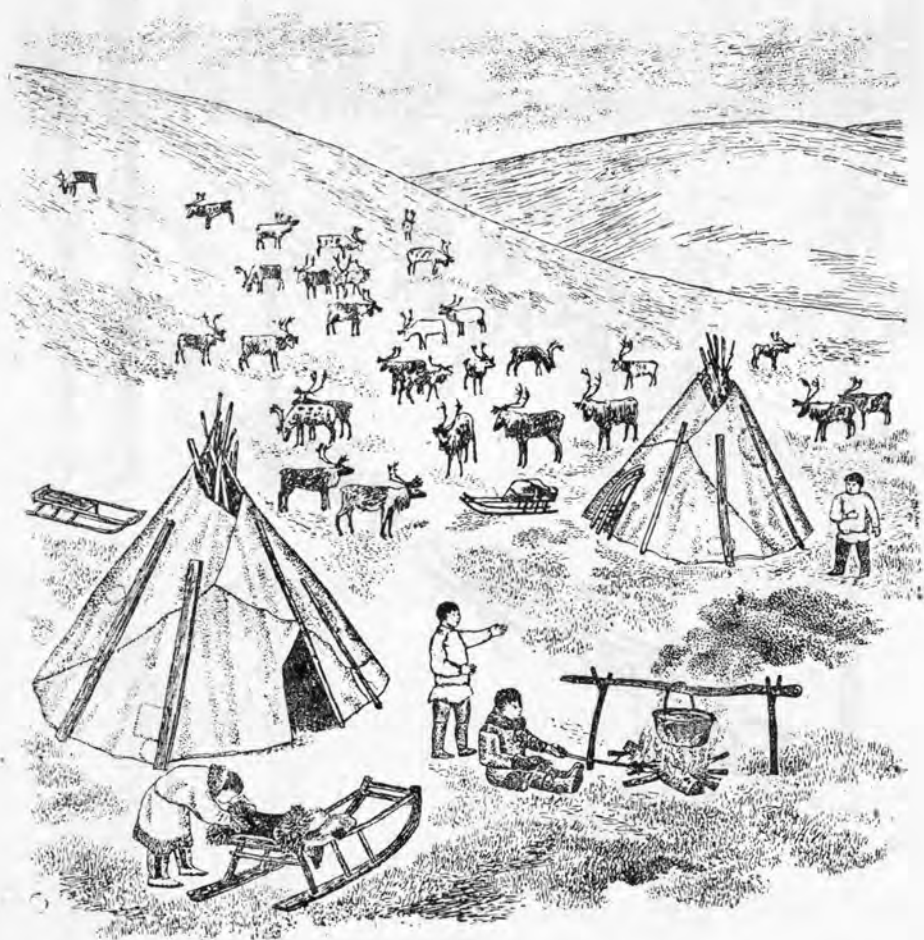

Mi lij tona kartinest kirjihene?

Kašt tädta ļaj: ļamdäst ile eiaräst?
Kues tädta ļaj: kiesa, eiehea ile taļva?
Møn lāhken kiesa sur olmā?

Mi lij tona kartinəst kirjihene?

Kašt jodtləv kiesa puaz penej olmə?
Mən sij tuejsəv kiesa?
Mənguejka puaz penej olmə kiesa
jodtləv eiarəst, a nədtə ałt miere?

Mi lij tona kartinəst kirjihene?

Kašt jodtlən kiesa puaz penej olmə?

Kašt sij aļkev jodtlə taļva?

Kues puaz penej olmə uitev kies paj-
ken taļv pajket?

Mənguejka taļva puaz penej olmə
jodtləv modta səjen?

Mi lij tēna kartinēst kirjihene?

Kašt lij mogka miecsaj: ļamdēst ile eiarēst?

Kues tēdta lij: kiesa, eieħca ile taļva?

Mānguejka tēdta eļā kiesa, a nēdtsē eieħea?

Murij gara.

Paḡ tugken lij jogk. Jogk kurəst lij lamp. Lampest jenə lij luemnedte. Vədtar i Moksan usen luemnət.

Moksan kieest jog el. Jogəst euenee tal. Tal kiee eadca.

Vədtar i Moksan ləmen mistəg tuegka. Sij surknən. Tal soagə nukəs i porə. Maḡa tal tursəļ ja ujte.

Moksan i Vədtar videlen moast. Pərtəst sij rieḡkudten:

— Tal lij jog aļn.

Kumpar.

Minən eiarəst ja lamdəst jenə lev kumpredte.

Piedar kales ciļke:

— Min aj kumpret jev porma. I mije ibi porə kumpret.

Vədtar pioner ciļke:

— Ej vujkest sarn Piedar. Kumpar sig lij pormus. Mij skolašt kumpar porəm. Mon tieda, mante kumpret vuaj porə.

Vuļke Vədtar parnaguim limtə. Par-na kopeen kumpret. Kumpret poastən. Puk poren kumpret, Puk kejhten kumpret.

Piedar kiee, kiee ja ciļke:

— Ante mon kihela.

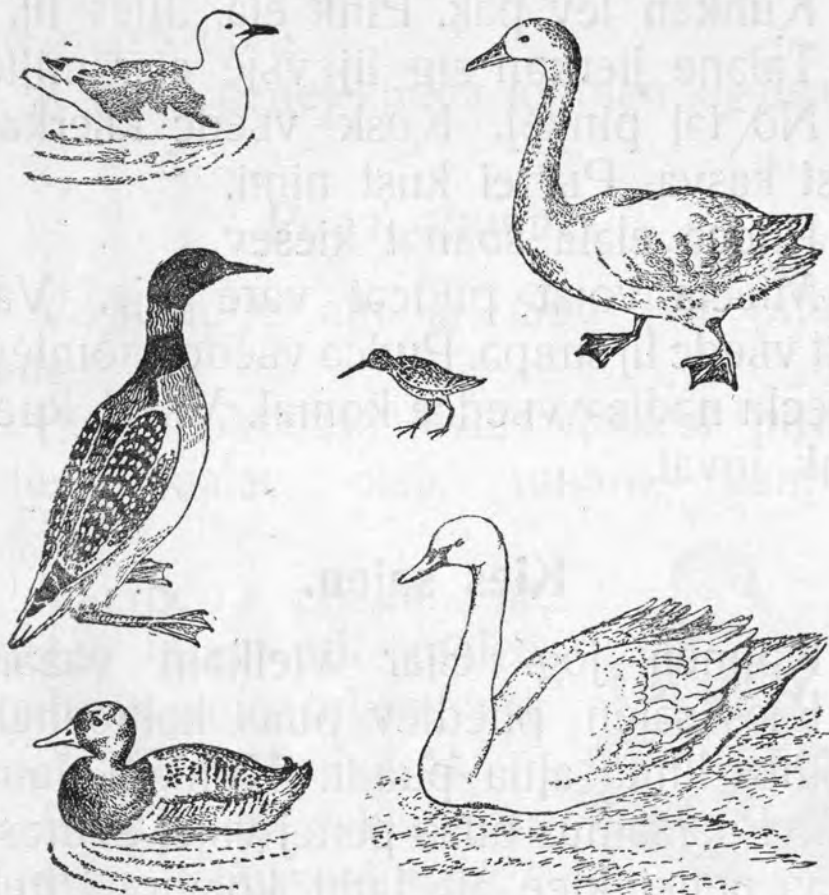

Mante lev loŋt ʎamdəst?

Uinek əgk ton tət loŋtət ʎamdəst?
Mante loŋt kɛrtlen talvas?
Mante jemne sij kɛrtlen?
Mante loŋt kudtjen ʎamdəst talvas?
Mən aʎkev porə sij talva?
Mən poren loŋt, kogk kɛrtlen?

Mante lev loŋt eiarəst?

Uinek egk ton tait loŋtət eiarəst?

Mante loŋt jilen mierəst, jogən i
javren?

Mante loŋt kudtjen eirə talvas?

Mən aļkev porə sij taļva?

Mən poren loŋt, kogk kɔrtlen?

Taiva eiarəst.

Рыг vilkes vьedc nəmp lev.
Kuhken lev paq. Pink eļa. Juev lij.
Tələne jierkən sig lij vьje eiar miļte.
No təl pinkej. Kosk vьedc kьerkad
vьst kasva. Рыг ei kušt nimi.

Pudcə eləla soanət kiesev.

Miecla vojat pudcət vare raje. Va-
rest vьedc lij subpə. Pudcə vьedce komlev.
Miecla nədtə vьedce komal. Vьert, kues
pink jovat.

Kies səjen.

Kəlmen jog. Eiar vielkənt vəzən.
Kies səjen puedtev puaz kolhoznek.
Kolhos limtə aļtla puadt. Kuhken ļamt
ede. Puarsamus puaz penej vьjeļ evdtəst.
Puaz penej kiek aļt ļamt, koavnə jegel-
saj. Harijen miered vьez. Vьedc eļa
kəsə.

Єudcəst vial pudten kuht puaz penej.
Puarsamus puaz penej ciļke:

— Təz vədt kovas oasə. Təst lij
jegelšaj sig. Vьedc eļa kəsə. I ļamt lij
sig: harijet, soanət, eulmurət vuaj ləhkə.

Єuez pude. Pudten olmə soanəguim.
Soanə aļn ņuekjen parna.

Olmə eļken kovsət oasə. Parna vide-
len murə gora.

A puaz penej eudcə jodthen jegelšaje.

Пуаз олмьне.

Vašk tulje aļn ar. Son por pudcə
vəne.

Eləla puk oasə jevla Vaskest pudcə
tuljen: malec, cieg, tubərk, kavper,
kəsta.

Vьerpen poaļtə ar,
adees kuar odt malec,
eoahpes pudcə tuljen. Vašk
vьelk vuedte salvasəs.

Poakas lij salvasəsən.
Šurmus kəlmas ej suan.

Salves lij brezentəst, pudcə tuljen
rouv ja tulj ləhkma lev.

Kovas, kašt jal Vašk, ləhkma lij salv-
sən.

Kuhtən pudcən eudcəst pude ad-
ees.

Adees ciļke:

— Jenda vьjlep kooperative. Antep pudcə tuljet, tulje vəsta tavar vaļtəp.

Vašk puk izes pirsən jal təin, mən ant puaz.

Paltas kьvnen.

Vьst jogka penes pudcət.

Єudcə pene Uanas kales nur Arhipen. Ej pude. Uanas loetkən. Son cilke:

— Ej lij juev. Puk lij sьєєvр. Em kuķ uedəst.

Uanas naġrovə.

Ej kuķ mənma kəsk, i єuez ajnhana tiergudə. Arhip riegkude:

— Paltas pudten! ʃaske vədt!

Uanas tavət pəs i oalke ʃaskhe. Sievnesen ej kuķt nimi. Uanas vial kuht vьer reskeļ.

Incə puaz karvoləj tiven eudcə.

Paltas kaksen kideem altə. Euez paze
ahc luhpledte. Arhip cilke:

— Jep kontьne! Eudcəst jenə puazə
nies moajken.

Єара.

Єара səntə kьdta. Evtə! son ļaj
uđc kudcəne. Son ņuezeļt euenee
julke aļn. Maņa son səntə
sur ja tovas.

Šig viek izes hozjene
səntə Єара. Eiehea, koht
vьedc vьr, hozjen vьelk
vьervet sьle. Єара eļtəst
sonən man. Єара odc

vьervet, vьketal niedet. Kiesa hozjen
kont eadclont miecəst. Єара sagk ead-
clont, pəht hozjene.

Talva hozjen kiasat pudcət. Evidtmusə
kar Єара. Hozjen kugkaht Єара, evdtəs ej
ujdee. Єара miləv: toļhkaj hozjen.

Kues lij juev, Єара kərant ormen:
pərnaguim sier. Parna sabьsəv Єара.
Hozjen sabast Єара. Hozjen sarn:

— Must lij Єара permus pienə.

Rimn.

Šig lij rimne kьdta ja kiesa. Kьdta rimn loņt piset kəškant. Kiesa rimn eađc-loņtət ja euengət sьl, kues sij ciedcəv.

Ņues lij rimne taļva. Kəlmas, nielgest lij. Kərant egka rimn vьez miļte, odc poгьm. Jeskal, koltlast, apsal vьez. Lij eļa vьez vuļn saplink? Lev jevla vьez aļn rəp? Ej kovn nimən rimn, kar jogke. Aps rьnt kurəst, ej apš li kulen? Jama kuļ rimn vьez vuļn ravp. No evtəļ son vəļ-sat, apsal, pal ruvden.

Miləv lij rimn. No miləv i miecla.

Pej miecla ņuemeļ polkə el ruvdet. Rimn karal ņuemeļ miļt ja ruvdet pov-pat.

Nual.

Nual jal pakest.

Kiesa lij nual kirij. Talva lij nual vilkə ja vugkə. Egk uin nual vbez aļn.

Nualəst vbenk lij kosk jemnest rovrma. Egka nual miectəmen vuotat.

Kavn saplink vbenk, apsal: aps saplinken.

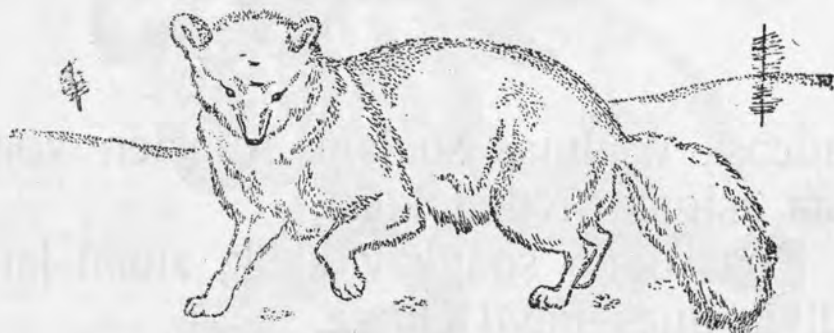
Nual olkhal vbenk ravrə. Saplink palt, ņekaj. Ja nual son tabat.

Kalm rəhp vbedce. Nual son ravr.

Apkuat jogk rəndəst kudc kulen. Nual puadt, kavn kuļ.

Ruvdeguim nual sylet.

Nual koləmus navit lij eiarəst. Tulj nualəst lij modee ja kolə.

Kietk.

Puaz olmə kudtəv vəne eirə.

Vəne pujece pejev. Pujc rovsʙne katəv. Olmə jurtəv:

— Kiesa odtə puettep tijge. Minən voalmas vəne ļane.

Puettev olmə kiesa. Pujcəst lij iert kacka. Vəne lij porma.

Miecla pej ruvdet. Ruvdet pəvpat ņuemeļ. Incə puadt miecla. Ruvden eht kievpline eoagkast. A ņuemeļ kielane porma.

Kie porə ņuemeļ ja vəne? Kietk porə.

Kietk jal eiarəst ja ļamdəst. Kietk lij ņues navit. Puaz olmən son luhplet kiezac

eudcəst, voalmas suelant. Mieclen voalmas sʙlgət ruvden kias.

Puaz olmə soagkəv kietk, sinən ļane tulj ja ņues navit elinee.

Koht jal tal?

Tal jal lamdæst.

Tal por murjet.

Murij jevla, tal jogæst kuļ sbl.

Puejdah sant kies pajest tal.

No tæļ munje sænten. Væhtæne talv
alk.

Tal lij varest. Mur vëlæ vuedtæ lbgke.

Komæļ vuedte ja naġrovæ.

Vuedt væzæn koate. Varest pork sum-
gude.

A tal vuadt, ej kolæ nimæn.

Nædt vuadt tal talv baje.

A kbdta kodcaj nialkma ja ņues ja
vælk pormuz odcæ.

Ej povpæt sone tana puaz ile lihm!

Varest.

Кудкен varest. Ваҕ милт еуджк Вьнтре. Тоҕке вьедс һазат савһе вуҕн. Оаҕке јекнине.

Мане еј палтас порен Вьнтрејест kid-
сам пуазә еудсәст.

Вьнтрејест пәс еline. Eline, мәин
ҕаскһе палтсәт.

Тәҕ Вьнтре јуртәҕ, јенә пуазә порјине
sost. Бәдт вьесте пәс палтсә гудјка.

Varest тiete Вьнтраје еј sur сariј. Тәна
сарјест лијен палтас кije. Вьнтре еуджкәҕ теј
кije милт. Кудес сон кирәст валас сariј, ҕана
sone ҕудкјен палтас. Sij лијен сariј туг-
ken. Палтас коаскен пәксәм ја kid Вьнт-

rejest. Sost ļaj poagkən vuln nējip. Koht-
lane sihtlovə sone nējip kidte, ja son
kondte eft paltas. Jaras vʒekltuven ja kar-
lən poaga.

Miec nuerje miļt.

Ade vulke nurjet sʒle.

Sirke ejzenes vulke.

Pudten jii el. Adees coagej viļkes
pajt. Viļkes pajdeha ņues lij: nuerij
ujin.

Nuerij ļas jii aļn. Vujves luest valas
ja ņagrov. Ej kugķ vuadt nuerij. Ēel-
medəs avant, kiae.

Adees nuerje eltən. Aļt pude, rieskeļ.
Konte nuerij.

Sirke vieket adees tulj ņuvə.

Taiva kuļ rahe.

Pudten olmə javr̄ el. Justen javra tavjordan. Nuṭ lusten jordna. Səman ka-les vəzhələ nur olmət, koz koaļtət juste. V̄berest j̄ij vuļn vuolkəguim nuṭ kiese. Losə lij nuṭ kiese. No jenə olinnedte lij artlest. Eftəst kisen.

Vəhtəne nuṭ pude. Kuļ parək. Evan nuṭ tuerəp murən, vojaht kuļ, kuļ mane pove. Kisen nuṭ. Kuļ liskien. Odsə num̄p saje justen lope ja lusten nuṭ. Nədt jek-na raje kuļ s̄ylen. Jenə kule soagken.

Kəlm mier aļn.

Ēiar tuegken olkhovənt kəlm mier. Mierəst egk paje kobləv jīj. Jīj sur lev. Sajboajke jīj puk kat mier. Minən taļva anəhəs piejv lev. Kəlm mierəst taļva jevla piejv.

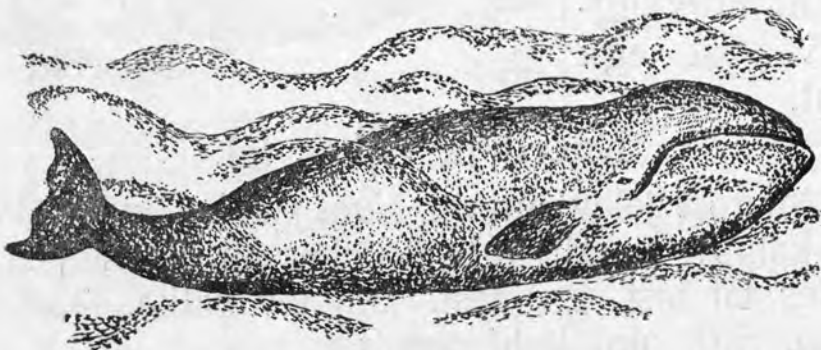
Taļva tampe eied lij ej. Aļm lij sievne. Aļmest lev tašt. Modta vber lij aļmest euv. Tədtə euv lij vovshəzən.

Kəlm mierəst kiesa eied lij pejv. Pejv ej luestədənt.

Vales.

Kəlm mierəst jugkenalsəm kuļ jelev. Jugkenalsəm nayt jelev. Surmus navit lij mierəst vales. Vales lij kuļ nala.

Sur navit lij vales. Sur niaļm lij valsəst. Poane saje lev sost niaļmest kukes sienkes sojdt. Tabat vales eaz nialma. Eaz niaļmest luest. Kudtjev nialma miev kuļ ja jugkenalsəm miev jelej. Vales sinət nilast. Sur kulet vales ej por. Valsəst lij cont udchine.

Beluha.

Beluha lij valas nala. Son lij vilkə, modee. Vujev beluha eudcəguim. Porəv sij tolke kuļ.

Mors.

Mors lij pere paltəs navit. Son lij sur, pu-ejdah. Vbejv morsəst pьrjogvas, kasv lij ovp-nalas, avdtembeļt kuht ealən eog-ksəv. Ealən lev eofta kugķ, kid kugka.

Siant mors, vuaj vənas eal-nəguim kamehe. Pəsən mors jug-ke vberəst egk koņt.

Nuerij ja vilkes tal.

Mierəst jelev nuerij. Nuerij sьlev kulet. Porəv-kalnəv nuerij kuļ, komlev jij el vьeņə. A vilkes tal təst gu test. Jij lev vilkə. Tal lij vilkə. Egk uin, koht puadt.

Tal puadt ja vbert.

Kuvļaj sundest nuerij. Tal tabat nuerij ja por.

A kirken nuerij eadca ņuekje,—tal miļte. Viļkes tal puerast eoņant ja vuej.

Jiņ murtej parohot mierəst.

Kəlm mier miļte jodt ruvit karep—jiņ murtej parohot.

Jiņ murtej parohot jiņət murt. Jiņ murtej parohot miļt jodtəv karephəs maņьne. Karephəs jadəhev pəsət, siljet, sahar, javət taval olmə guəjka.

Vьjde jiņ murtej parohot kəs jiņe. Vuļke mialk.

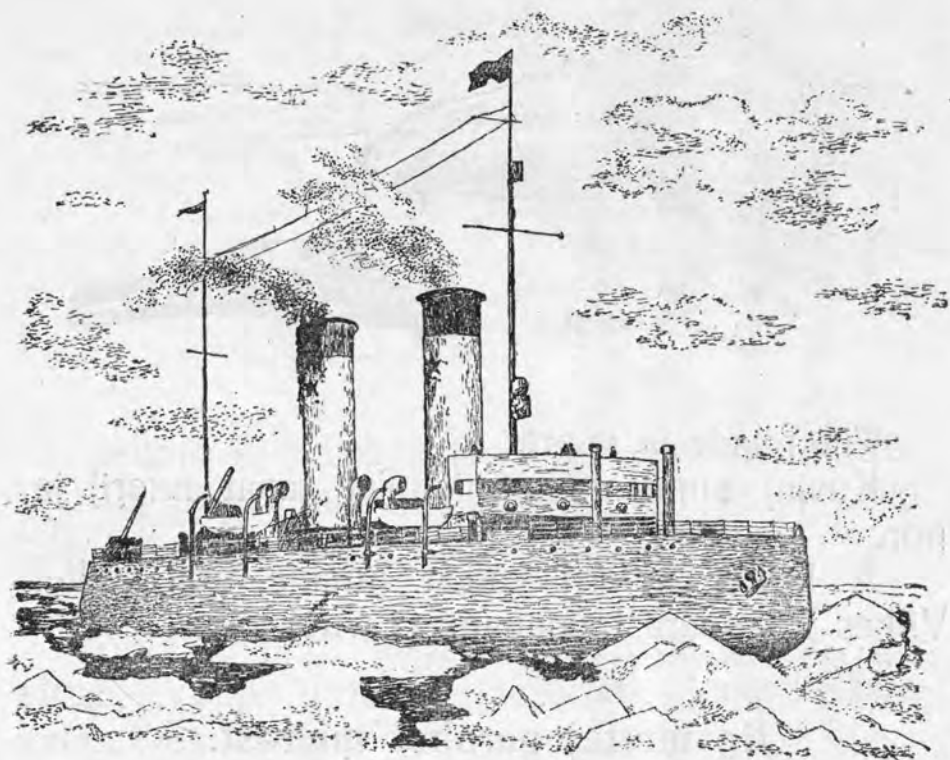
Ej lušt jiņ murtej parohot jiņ.

Kašt vuaj mənə eied jiņ?

Koht tidted?

Jiņ murtej parohodəst liј aeroplan. Esten kьrtej olmə aeroplan el. Kьrtlen kiheed, kašt kiepsamp mənə.

Kьrten moast. Vuzihen euhkə.

Kugk juode jij murtej parohot, son miļte juodten karephās.

Pudten sur jogke. Soalken eiar olmā guejka izes klaḡ. Porten tuljet, kuļ, pārtmurət. Jodtjen moast.

Avdtembeļt odtšə jij murtej parohot vuļke. Son miļte karephās maļļne.

Poak jemnest.

Komlak koatnez vėla vuedte. Poakas lij koatnez vuļn.

A poak jemnest poaksamp lij, mən koatnez vuļn. Tampe nikues eļā taļv. Olmā tampe jev tid mune ni vėz.

Poak jemnest eied lij kies.

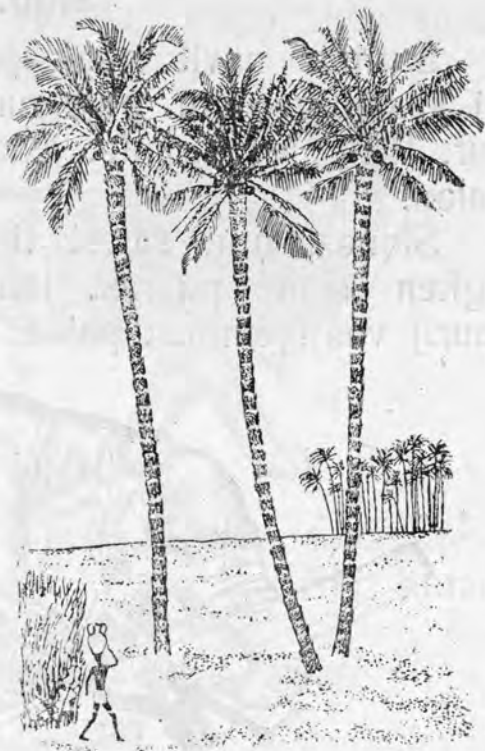
Poak jemnest sən-
təv sur mur. Eft mur
vuln jenə kovsədde
vuaj cienkhe.

Poak jemnen lev
sur vař. Lev mur vuv-
seha. Sost lev læst
tołke ladvest. Læst
lev kugķ ja kienc.
Təgka mur lev eořta
kugķ. Mogka mur
kodeet palmaguim.

Modta palmen sən-
təv oreh. Oreh lev
sur, gu lev uđc parna
vuejv. Təin orehen
eađc lij, gu mait, kon
olmə jugkəv. Modta
pal̄m orehen lij vial pal̄m vuj, kon olmə porəv.

Lev pal̄m, koj ałn səntəv nialges pajk.

Ɛaj ja kofe səntəv poak jemnest.

Kařt ej sənt nimi.

Lev pajk poak jemnest, kařt ej ligkə
aver. Ɛađc tampe eļa. Jem̄n lij koskes, pule.
Mogka pajken ej sənt nimi. P̄r vuntas ja kie-
dik lev.

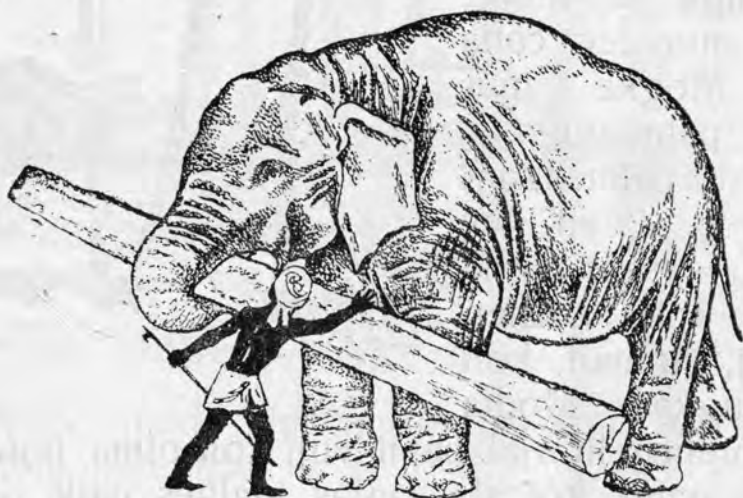
V̄r pink. Pajan pork. Tołke pink pajant
ej vəz, a pulə vuntas. Mogka poajken olmə
jev jeļ.

Tədta lij səntnatem jem̄n.

Slon.

Surmus navit poak jemnest lij. Slon lij kəs julgeguim puje nala. Slonəst vuejev lij sur. Pielj lev komtə. Nialmest cogksəv kuht ealən.

Slonəst nuṅ sajest lij nuṅmoaḳ. Nuṅmoagken slon puerast ləhk: mur vuaj rijhle, murij vuaj jemnest pajne.

Jelev slon varest. Porəv sij ləstət. Puadt slon mure, nuṅmoagken roḍtaj rəsə ja ṅialma.

Slon vuaj soagkə ja ləhkə kidas navit.

Kidas slon lev sig ləhkəla (roḅhuzəj). Sij pərtmurət varest kiezeev. Sij vuejev kitkem parnanes noagkə.

Lev.

Pəltəmus navit poak jemnest lij lev. Lev tovsamp talə lij. Por son toḷke vəne.

Pejva lev vuadt. Egka son miectə, vəjdant. Lev kol puerast. Sievnesen son ujin.

Levəst ŋues lij vuardə eudcə. Lev ŋuek pajgene. Son ajde pəjel ŋuekaj.

Paŋ levəst pastel lev, kievpeļ tovas lev, kəncəguim. Lev kļasn kievpleŋ jerik, ehtən vberəst son kont.

Konta jerik lev kiepsene kiese vuaj.

Tigr.

Tigr nədtsə lij pəltəs navit.

Son lij lev nala. Tulj lij tigrəst kirjaj. Mis-təgesəsen ja sujnesəsen son egk uin.

Poak jemnest aļt javre ja jogke sur suin lij. Komal tigr sujnesəz ja vbert.

Puadt koza eaz jugkə. Tigr, gu ŋul, ŋue-
kaj koza el ja kont koza kievplen.

Tigr olmə el sueptat.

Kavir.

Kavir lij udchine, ŋuazŋne parsine. Sone tolke
lij vьdt egk. Jal Kavir poak jemnest.

Incə ajkalt, ajkalt adees coavn Kavirəst:

— Kodcə, Kavir, vədt vuļke ləhkə.

Kavir pefta ŋueksal kər tulj aļn ja cagk
vuajves sur kavper. Adees korant idces lьnk
pufsə sajest ja nədtsə cagk kavper.

Kuhtə lev voalmas: jenamp sije cagke eļa
mən. Kavirəst puk lij ozən eht kavper, azesəs—
lьnk ja kavper.

Vəhtəne, vəhtəne vizev adees ja Kavir ləhkə.
Kavir alk pejv vaj rodtə ləstət sugesəsen. A adees
alk ravpə jemn, peje od suget. Suget adees pej
hozjen dit. Ləstət Kavir rodt hozjen dit.
Hozjen ant azes Kavirən eftəst tolke 12 kopejka
pejvest. Təja tengi vuesta adees vuast nielj kue-
mer risə: eft kuemer Kavira, kuht ideaş ja eft
Vigamaje, uđc vərpneneaş Kavirəst.

Kavir tovj ujin hozjen. Tədtə lij sur, kəs
olmьne. Son vuotat euksa miļt viļkes pofsəguim,
viļkes kurthen, kəs kəldən kidəst. Son ej lьgk
nimən. Son tolke riagk təj el, kogk ləhkəv.

Jekna adees ja Kavir vaŋcəv lьgkəst moast.
Adees lij koskes, eļə, gu harej. Kavir lij ud-
chine, siangŋne sur kavprən, gu kumpar sienges
jolgaŋ. Kuhtə juerpləv visma. Adeəs sarn Kavira:

—Vuŗtəļ, Kavir. Jep eiedəraj nədt alk jele.

Elmandəst lij jo jemn, kařt jevla hozjen-kapitalist. Son nəm ESSR. Vəhtəne tədtə lanə i minən.

Kast lejp səntət.

Jenə lev pajk, kařt pudcəguim jet vьje.
Vьjet tampe jəvpsəguim.
Kues lij vədc, jəvpsə soanət kiashet.
Kues vədc eļa, jəvpsə telegaje kiashet.

Majt ja vuj guejka lihmet penet. Lihm ant jenə majt. Majdest vuj tuejsət.

Pujt ja vəne guejka səget tuljet.

Jəvpsə ja lihm kiesa suin porəv. Taļva suin eļa. Taļva sinət porthet suineguim, koit kiesa jistət.

Šagk puk por: suin, vəne, kuļ, lejp.

Taļva lihm ja sag lefest tuljet. Lef pərtmurən tuejsəne lij. Kəskest pərtmurə siahtar lij pejma. Poakas lij lefest.

Nues egk.

Kuşm kales moajnest:

— Tola tædta ļaj. Nuran mon lije. Nues egk estæ. Olmæ minæn kævpsæskudten. Joam-
nъskudten olmæ. Ej læcma nikiē minæt. Ēar
soræ uiten; kævtovæ pælen. Doktræt jet vulkha.
Jænæ tæn egest olmnedte joame. Sijdt koras sæn-
ten. Pudcæ eiræ uiten, kontæsken.

Kirkemgarъne.

Pude eht kapjes evenket. Pude kuesa mi-
eclъnee Vaska. Væne pьdte. Oalke Vaşk kushe.
Vaşk juktædæ. Kapjes sone kirkemgarъne vuzet.

Mildæ Vaşk kirkemgarne.

— Mig mene,—ciļke Vaşk.—Mon tone jenæ
vъervet antam.

— Vъervete vanas lij,—ciļke kapjes.—Aņt
vial rimn.

Ej tiedta Vaşk, arv kirkemgarne lij vьdt
korejka. Ente sost kudt vъerva ja eht rimn.

Ađt eiaræst ja ļamdæst kapjes jevla. Ađt ta-
val olmæ izes tavar kooperative antev. A koope-
rativ ant taval olmæt, mæn sije vædt.

Nuþha.

Væhtæne kuļ vьelk. A nuþ Evnæst kьskine.

— Koht taļva mon kuļha jeleskoadā? Mæn
mon pirsæn alka poræ?

Puadt rьnt miļte Polikarp.

— Ej, Evan, koht kuļ sьleskoadak?
Inha ar Evan.

— Vuļk mene ləhkəd,— sarn Polikarp.

— Nuļ most lev sorə, ləhkəlaļ bədt jenə.

Vuļke Evan. Jenə piejve ləgkə. Eje miļt vanas vude. Kuļ puerast sələst. Jurte Evan, jenə kule ant Polikarp, taļv vajas vual.

Pude Evan kuļ gorə.

— Na, vaļt,—ciļke Polikarp.

Vьlsət Evan, a kuļ kuht manə vual.

— Təstə vanas lij kule,— ciļke Evan. — Mon jenamp soagkem.

Sijne Polikarp:

— Nuļ ļaj mon i kuļ mon. Mon tone vial jenə anta.

— Ton ļak vujhalej,— ciļke Evan. — Mon sovete valka.

Vuļke Evan sovete. Moajnest, koht kulek Polikarp sonə vuet. Sovet pakə Polikarpa ante Evnə kuļ. Sovet ej anta kuleka vuejhe vajvas olmə.

Kuleket ja popet mije ive.

Puk sijt vijde kopenedtmusə. Evan ciļke:

— Eftə mije jele ņues lij. Bədt eftəst ləhkə. Eftəst pudcət aļkep pene. Eftəst sьle aļkep.

Pop ciļke:

— Kirjihovbedte artle, tinən tuljet nədt aļket arvha vaļted.

Kulek Jak ciļke:

— Most puazə jenə lij. Modtmen vanas lev. Vajvas olmə aļkev mona pudcəguim nədt arvha sьlgə miļt vьje. Mon em sit.

Komsomol Səman ciļke:

— Tij kielsælbedte, pop kuleken. Sovet artlet viekhäv. Tij iza jepe l̥gk. Veres l̥gkän jele tævbedte. Kuleket ja popet mi je artle ive.

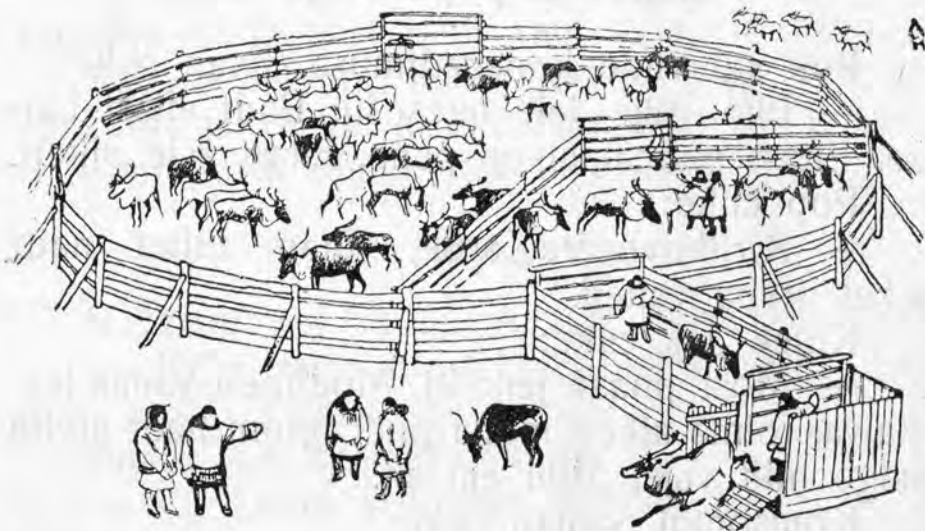
Saska.

Saska eht olm̥ne kovsäst. N̥ues laj Saska jele. Pen Saska pudcät, ku l̥ s̥le e la kiez. V̥elk ku l̥ s̥lga, pudcä lev ideenes, karvulä e la kiez.

Kävtoven Saskašt pudcä. Kodee Saska nojd. Noit lij vujhalej. Lähcä ej mař. Kävpsän Saskašt pudcä, moajksälen.

Kirjihovä Saska artle. Artlest euez lij sur. Pudcä jev karäskued. Irget ideenes aldän tuljet. Olm̥nedte lij jenä. Puerast lij pudcät karvulä. Lähkes artlest sur jurka. Pudcät tuejha jet tierhäl̥ne. Tierhät jurkaje, tietät, lekarstva pejet, logät pudcät. Lekarstva pej pudcät doktor.

Šig lij Saska je lähkä artlest. Euez lij puk i ku l̥ s̥le ast lij.

Artlest.

Moksan kales cilke:

—Mon ohtalga miectə. Artle em vulk. Artlest nur olmə lev jenə. Sijjev maṭ noavdet odcə.

Peje Moksan ruvdet. Ruvite jenə lij, a Moksan ohtə. Vulke Moksan ruvdet kihee. Son vuotədə, eṭə ruvden kietk nayd porə. Numpen ruvden nəmloṅt navdest tulj kəske.

Artlest kalas v̄epsen nur mieclaṭ noavdet odcə. Nur miecla estəskudten ruvdet kihee. Kietk ja nəmloṅt noavdet jev torma.

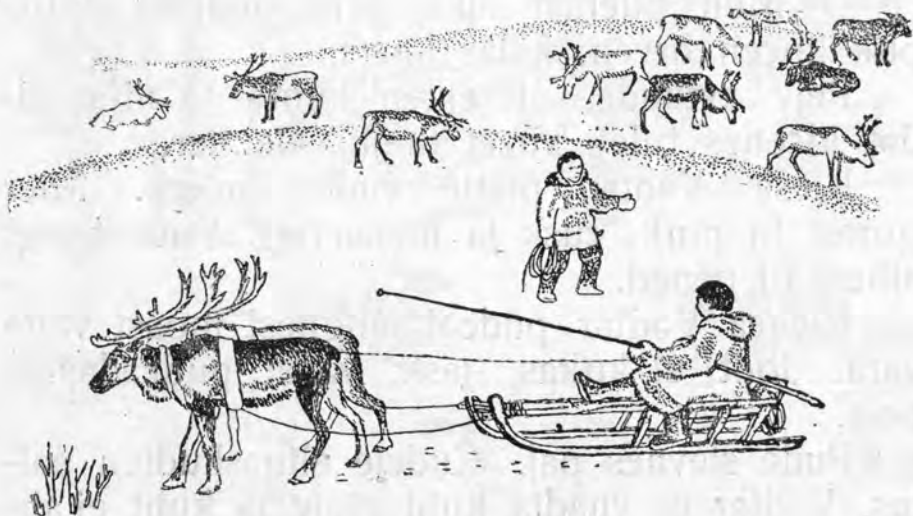
Puk ləhkəv.

Kolhozəst jene lij olmnede. Jugkjine tiedt izes pajk. Jugkjine ləhk izes l̄gk. Jugkjine izes l̄gk pajas v̄estlast.

Arhip Evnənes eiarəst pudcət karvuləv.

Səman, Vədtar, Jak i Uanas kuṭ s̄lev.

Təməsk ruvdet kiae.

Kie lij pəṛamp.

Kopenedtmusə ʼpuk kolhoznek pudten. Eļken sarnəd izes l̥gk pajas. Matve cilke:

— Mij puerast alkep pene pudcət. Pudcə tirvas lineen. Aṇ Vədtar puerast ləhk.

Vədtar cilke:

— Mij s̥lep jenə kule. Aṇ miecla puerast ləhkəv.

— Mij s̥lep jenə navite,—cilken miecla.— Aṇ modta puerast ləhkəv.

Puk kolhoznek nədt pejen:

— Ta|va, kues odtə puk ehte kopenedtəv, v̥l̥shep, koht juḡkjine izes l̥gk l̥gkə. Uinəp təst, kie puerast l̥gkəj, a kie ŋueze|t.

Sig ləhkəlaj.

K̥dta kolhoznek eļken juogtədtə brigadaguim. Eht brigada vuļke kuļ s̥le. Nuṇp brigada vəḡə pudcət k̥dt penem sajət. Vədtar cilke:

— Mon puerast alka pene pudcət, pudcə puk lineen tirven, kalas lineen.

Pejv avtkude, alt eļken kuṇtə. Vədtar al-dət ideenes tulej, vuzet tuejha ele tierhe.

Kiesa Vədtar p̥dte eudce miere. Mier gurəst lij pink, eusk ja meḡar eļa. Pudcət sig, ajhest lij pened.

Ėiehea Vədtar pudcət milgnest moast vəḡə vara. Jodt ej kukas, jask: vəḡat pudcədəs ja port.

Pude sievnes paļ. Ėudcje eltnəskudten pal-tas. Vədtar ej vuadta kuht piejv ja kuht ej ah-

tan, raj ɣɪ eudcə vɤje. Ni eft pudcə jev vuaje
kiese Vədress paltas. Tajva puk kolhoznek vara
kopenedten. Eļken kihee, kie puerast, kie ņue-
zelt izes lɣk lɣkə. Kiheen sij, koht lɣkə
izes lɣk Vədtar. Vədress eudcəst ni eht pudcə
ej roptɤne. Vədress jerik lev puejdah, luhpeļ lev
kəsə, sora.

Kolhozəst surmus (predsedatel) ciļke:

— Vədtar, ton izant saņ tuljik, ton puerast
pudcət penek. Min ehtsa jalmuz ton puerast
penek. Ton, Vədtar, min udarnehk. Aņ modta
kolhoznek nədtsə aļkev lɣkə, koht Vədtar.

Evan.

Uiten miecla vara miectə. Cilken Evnə:

— Ton maņa mije pormuz ɣədt. Mij jenə
pormuz valte jep vuej. Bədt mieclāņ pormuz
vəgkə.

Kolhozəst surmus kəze Evnəst:

— Mənguejka pormuz egk pədt?

Evan ciļke:

— Kīrəkna. Ēenlasta noartədan, vɔjla.

Kolm piejv Evan noartət eənə. Vɔjeļ Evan, a miecla vəsta:

— Məit pormuz egk pəhtma? Šig miec vəd-
teļaj suopjed.

Evan luste vuejves valas, ej sarnguadɔe ni-
mən.

Puarsamus miecla ciļke:

— Evan ņues ləhkəļaj lij. Son toŕm kolhoz
tuj. Kie kolhoz tuj toŕm, tədt kulek ja pop
viekat. Mije mogka ləhkəļat ive.

Məit Fom luihk?

Fom kɔdta səntə. Fom jev loukma. Fom
səntə saksaj. ʎas Fom kitkmest ja riagk.

Jenes suske sosəļk lejɔ. Sosəļk Fome ni-
alma ojke:

— Na, nem, ʎane luihkmen.

Ujte jenes nuhte. Fom kudtəj ohtə kovsa.

ņues ʎaj janas Fomən.

Ađt min kušɔlej kolhose mənən. Nuhtem
vaje ŕndəst paŕn uinəm saje lɔgkət.

Nəzan uđc parnađ paŕn uinəm saje pəhteɔ.
Tampe sinət portət, laukət. Jeneskaŕc ləhke
ajhest vuļkev.

I Fom paŕn uinəm sajest. Son ađt ohtə jet
kudtləgke. Ađt Fom ej lujk. Ađt son sier jeres
parnuguim paŕn uinem sajest.

Tiapas—sovet surmus.

Tiapas vajvas ļaj. Entes son vaptāk kuje. Kuj vastā Tiapas. Losā jilāst Tiapsā.

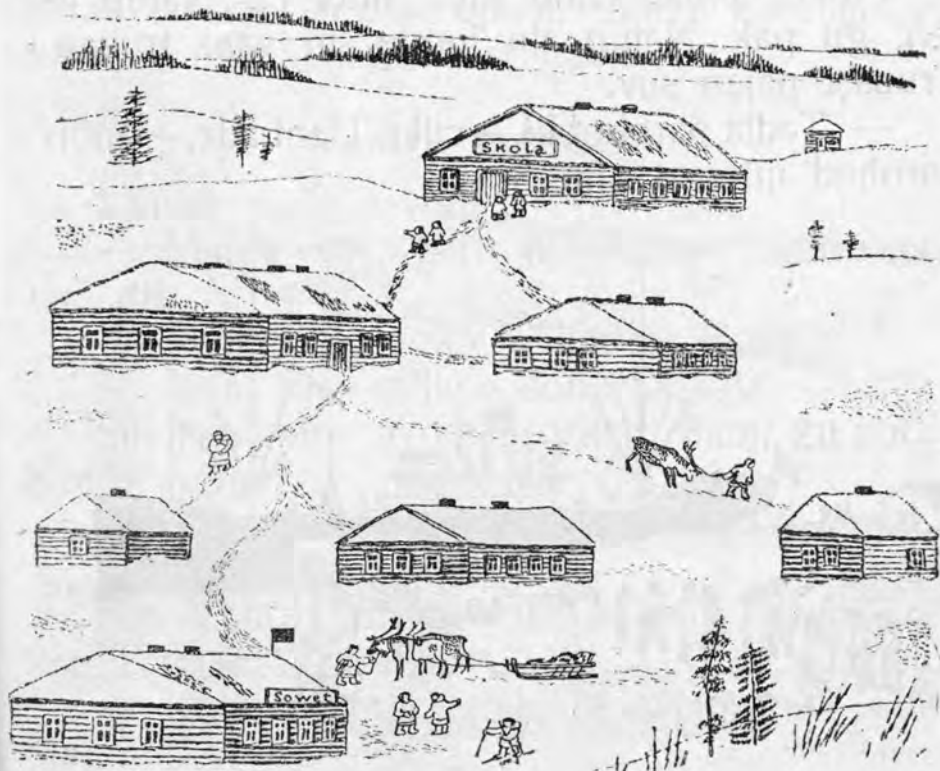
Maņa revolūcijest ujte kujest poaga. Oaļke opnuvā lanest. Pājeļ ege Tiapas moace eirā.

Oaļke modta nāznāt vāpse. Škola vieket lāhke. Tiapas voalsās sovete.

Ađt son lij eiar sovet surmus. Delegatguim eftāst Tiapas puk lāgkāt pejant.

Odt sijt.

Tālna sijt ej tola ļamdāst tuejsās. Surmus pārt sijdest lij skola. Poadtlev olmā jodtlāmen, tāftusāv:

— Mante el pært lij?

Skolaŋ poaļtə lauknədtəm pært lij. Nuņp sur pært sijdest sovet lij.

Koalmant sur pært ləhcəm pært lij.

Ləhcəm pərtəst doktor ləhc. Pukət ləhc: eft pajkest jeljet ja jodtləjet. Aļt ləhcəm pært ej kuhken lij puaz ləhcəm pært. Tampe eueneev kəvp pudcə ja pienə. Puaz ləhcəm pərtəst ləhc nuņp doktor—veterīnar.

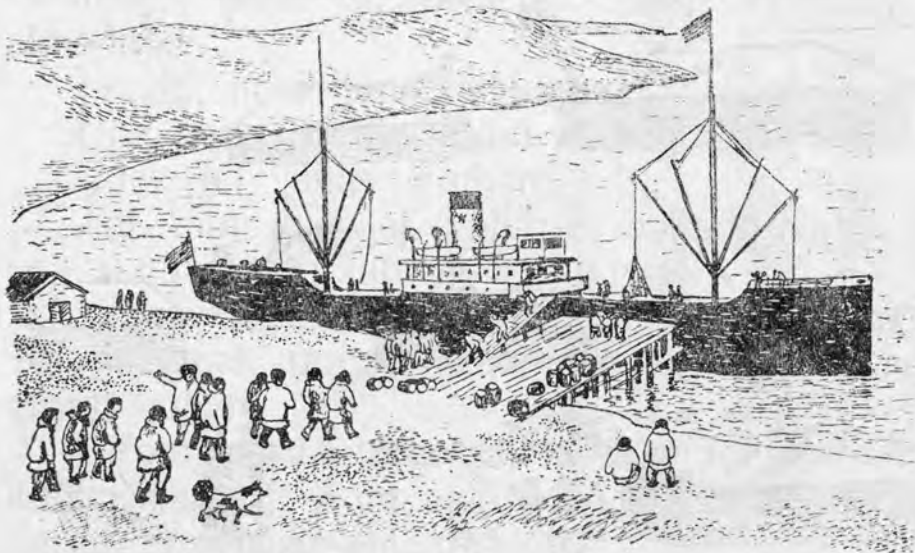
Nialjant pært sijdest lij kooperativ. Pər təj pært lev uđc pərtə.

Tədtə sijt lij kultūr vaza. Son sovet tuest.

Parohot pude.

Pinkej pink. Uant kiee mier el. Nəmp lijen, gu paķ. Nəmp aļn juode sur vəns trubaņ. Trubašt pajen suv.

— Tədtə parohot lij,—ciļke Uant ade,—mon parohod mierəst uine.

Parohot pude lanest. Lanest jelev ləhkəla.
Sij ləhken parohod. Sij ləhken jugkenalsəm
tavret: siljet, pəsət, sajmet, sahar. Ləhkəla vulk-
hen parohod tavguim taval olmə dit.

Ruvit loŋt.

Jugke pejv Evan uin, koht mier aļn kərteen
kaje. Ehtest puk kaje koadtən. Mier aļn kərte
sur loŋt. Loŋt injine ɾagk, sumə. Rŋnt kurəst
loŋt siajve eaz eļ ja vujgude.

Olmə uinen, tādta eļa loŋt, a aeroplan lij.
Aeroplanəst sur suej lijen, a vuln kuht vənas
tujšə lijen. Aeroplan aļn arə kərtej. Kərtej vɔjde
rŋntə ja kədəeļ, kašt lij sijt sovet. Kərtei ciļke:

— Vəhtəne min ləhkəla tuejsəv jenə aerop-
lanət. I tinən ļane aeroplan. Aļker aəroplanəst
kihee, kašt kuļ jodt, kašt navit lij.

Vŋntre zavodəst.

Vŋntre pude zavodte.

— Mante sur pərt lij!—ciļke Vŋntre za-
vod dit.

— Mən təsta lɔgkət?—kədəeļ Vŋntre.

— Mən kie,—ciļken sone ləhkəla.

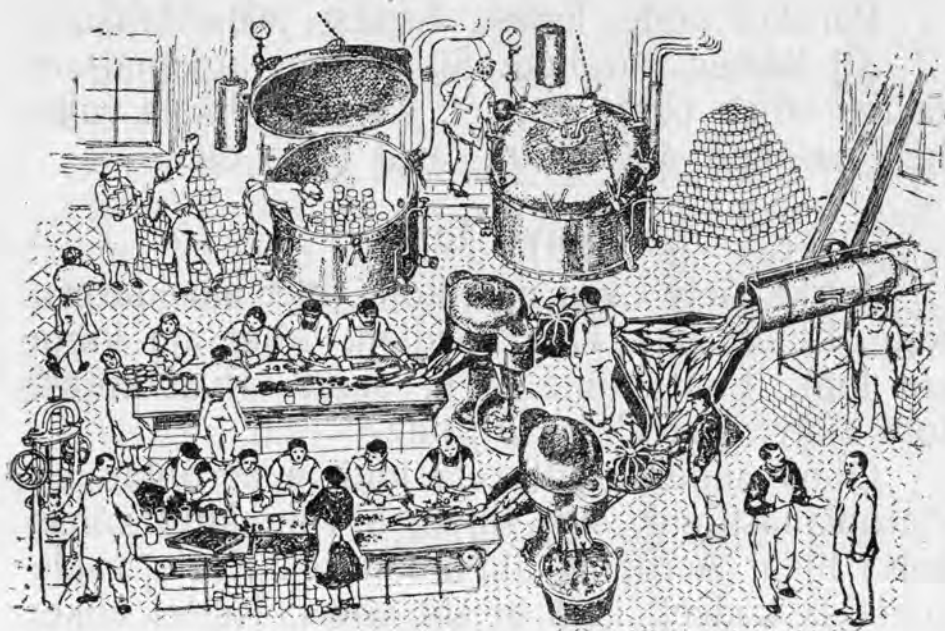
Suaŋə Vŋntre zavodte, surken. Šum, gu pork.
Kološ euonəv.

— Jeļ pəl,—cilken ləhkəla Vŋntraje.

— Təgk lev masina.

Uin Vŋntrə, pəhtes kuļet zavodte. Jenə kule
lev. Təftuzə Vŋntre:

— Koht kirknət sueldə tənvert kule? Tor-
maj kuļ.

Sijnəv ləhkəla:

— Kırknəp, kie səvəst.

Pejen kuļ masinaje. Masina jedtəl kulest peceh, vuejv: eestən kuļ. Masinašt masinaje man euksəne. Euksašt vuədt ŋuam, kias kuļ əft masinəst nuŋp masinaje.

Ləhkəla masinaguim tierhpen kuļ, pejen bankajet, sueldən. Maĵa kepten sur kinnest.

Kiheel Vьntre kuļ: eofta sig lij kuļ.

Zavot.

Єire pudten ləhkəla. Sij tuejsən zavod. Zavodəst lьgkət pudcə tuljet. Lьgkət sьsnet.

Evtəl mij kidəguim lьgkəm sьsnet. Kidəguim ŋues lij ləhkə.

Zavodəst masina lev. Tuljet lьgkət masinaguim. Ađt mij tuljet zavodəst ləhkəp.

Jenə tulje zavodəst ləhkəp.

Bædt ləhkə eftəst.

Min kolhozəst praznehk lij. Mije ləhkəla lanest pudten. ləhkəla voaltən surmus vənas. Sij vənsa masina pejen. Maņa cilken:

— Voalmas lij. Ađt kihelep, koht vəns vь-
əlk. Arjet mije ive.

Vənsa esten vьdt olmə.

Ləhkəla lusten masina. Vəns vulke odlьne. Mierəst lijen nəmp. Vəns jode vušt nəmpə.

— Təl mante vənsət mije bædt, — cilke
Vašk.

Vьem ləhkəlaj cilke vəsta Vaska:

— Aļkep ləhkə eftəst, lineen mogka vənas
minən.

Tuejsəp zavodət.

Min jemnest jenə lev jugkenalsəm zavod. Puk təjna zavodən ləhkəv ləhkəla. Eft zavodən lьgkət pəsət miecla guejka, kimnet vəne keptəm guejka, nəjbet. Modta zavodən lьgkət materja oaske dit, sunət, sajmet. Surmus zavodən lьgkət inasinaļ, parohodət i aeroplanət. Zavodən ləhkəla ləhkəv masinaguim. Masinaļ odlьne ja kiepsene vuaj tuejsə jugkenalsəm lьgkət. Kīdəguim nədt odlьne egk lьgk.

Ļamdəst ja eiarəst evtəl jevlьne zavod. Ađt mij tuejsəm zavodət Ļamdəst ja eiarəst ja tuejsəp odt zavodət. Təjna zavodən eipət mur, lьgkət kulest konsərvət, mier navdest avdət puļt, lьgkət pudcə tuljet.

Evtəl taval olmə zavodən jev ləhkma. Ađt sij eļken ləhkə zavodən.

Kirij.

Pude Sahkrə Leningrade. Kirjet kirij izes skolaje.

— Kolsəs parna. Jala Leningradəst. Ara mon ađt sur vədə etaz pərtəst. Jugke etazəst olmə jelev. Eltna ehkna, pəltəs lij vɔlshe: elə lij Olmə olkən, gu saplink kərnəv.

Jetkas milte udc pærtə koļos aļn kərnəv.
Təgka lev tramvaj i avtomobil.

Təsta jevla pudcə ni soan. Təsta tramvajguim,
avtomobilguim i javrsəguim vьjet.

Koht sarnə Nikən.

PODTLьGKE SKOLAJE.

Vьpsej cilke:

— Puk podtlьgke skolaje. Leningradəst mije
aļket sarnə.

Saam təftusən. Puk pudten skolaje.

NIKƏN SARN.

Leningradəst saam opnuvəv.

Kopenedten puk saam. Voalsən Nikən sarnə
radio milte.

MƏN CIļKE NIKƏN.

— Tovruz saam lьgkəj. Sarna mon, Nikən
Gerasimov. Mon opnuva Leningradəst. Sarna
ađt Leningradəst.

Nikən cilke, koht saam opnuvəv Leningra-
dəst. Cilke, sij puedtev moast, parnaļ aļkev
vьpse. Maņa Nikən cilke:

— Tovruz saam lьgkəj, vьgkə tirvudət mon
adea Piedre Gerasimove. Sən jal Tueləm sij-
dest.

MI ļAJ SKOLAŞT.

Skolaşst ide Piedar Gerasimov kultla Nikən.

Piedar sijne:

— Vьgkə ive. Mon ide kola.

Vladimir Iljje Lenin.

(Vьem ləhkəlaј moajnas).

KOHT JILES EVTƏL.

Tij, parna, səntət odt vaļt (vlašt) vaļ. A kues mon lije nurən, tana vaļt ļaj pomesciken ja kapitalistən. Ņuezeļt jiləst tana miје, ləhkəlaļ. Lьgk

minən ļaj losə. Lьgkəm mij jenə, a jilem nialtəlam. Min zavodəst hozjen ļaj kapitalist Danilov. Son ide ej ləhkma, a jile vaptək. Mij Danilov el lьgkəm. Son miје pakə jenə lьgkə, a moļse miје vanas. Sost ļaj zavot, tienk, masina lijen, a minən eline nimi. Təļ miје i podtlyntə

Danilove lьgkə vuotədtə. Ja nədt ļaj puk zavodən ja fabrikaņ. Puk zavod ja fabrik lijen tana kapitalistən. Ja puk ləhkəla lьgken kapitalistən.

A krestjan-vajvas sijden lьgken pomesciken ja kuleken. Jemn ļaj vajvasən vanas. Jemn ļaj valta pomesciken ja kapitalistən.

Taval olmə nədtə Ņuezeļt jilen. Sinət sur olmə, kapjez ja izes kulek təgksəlen.

Pomeseik i kapitalist lijen eftpieļ. Surmus ja vaptəkmus sinən ļaj car. Car ļaj ide sur

pukə aɫn. Son mogka jelemnal ɫɔgkə, vaptket pəɾamp jilsae, a təj guejka, kiegk ɫɔgken, son ej jurʔne.

KIE ɫAJ LENIN.

Lenin ɫaj numpenaɾ, tovrusən ɫəhkəɫəɫ. Son təvə puk jelemnal vuajhe nədt, jalcen pəɾamp təgk, kiegk ɫɔgkəv. Lenin euenee ɫəhkəla ja ɫɔgkəj krestjan guejka.

Lenin oalke kopee təit, kogk eueneen ɫəhkəla i vajvas krestjan guejka. Puk rovsamp eueneel ɫəhkəɫəɫ partija, kommunist partija. Partija uine, tuarhanʔne egk təgkəɫ nimen. Elken təgk toɫkje ja ɫəhkəla puk jemnet.

ɫəhkəla sabʔsən Lenin, a pomesek i kapitalist son vajiden. Car policija son pejturma, vulkhələ son jele ɫamdəst. Son peje təvə Lenin agk pajas turma, no Lenin piajhtədənt policijest ja vʔpepest ɫəhkəɫəɫ, koht sije tuarə izes ɫɔgk guejka.

LƏHKƏLA VUJHTƏN.

1917 egest ɫəhkəla eftəst vajvas krestjanəguim vuejhen car, pomeseket ja kapitalistət. Sij ansin sinən jemn i zavodət ja elken ɫəhkə izes jelemnalet. Iza ɫəhkəla ja ɫɔgkəj krestjan elken jurʔtə izes ɫɔgkət sovetən. Sinən tədta ɫaj odt ɫəhk. Lenin kommunist partijaɾ vəzhelen ɫəhkəɫəɫ ja ɫɔgkəj krestjanət, koht bədt ɫəhkə. Sij viekhen sije tuejsə odt jalmuz.

Jenə bədtəɫaj ɫəhkə Leninə. Jenə ɫaj ɫəhkə sost. Murtəj son ɫɔgkəst izes tirvasvud ja joame 1924 egest.

MIJ NIKUES JEP VUAJLƏT, MƏZ MINƏT VƏPEST LENIN:

Məz minət vəpest Lenin, mij nikues jep vuajlət. Mij ađt redtjusəp puk ləhkə, koht son vəpest. Tən son pejent taval olmət vəpse kirje, tuejsə skolađ ja ləhcəm pərtət, viekhe taval olmət ləhkəd odnala izes jalmuz.

İosif Vissarionovie Stalin.

Kie ej tid tovruz Stalin? Stalin dit tiedt puk jemn. Stalin dit tiedt puk koadmant. Stalin lij ləhkələj gruzin alik. Əofta nurən son oalke vu-

ajped ləhkələj tuj guejka. Vanas kie nədt puelhanьne ja kərsьne vuajpe, koht son. Stalin jenə lьgkə Leninən eftəst:

Car vaļ jenə vberə arə Stalin turmest. Vьdt vberə vulgkhəles sən. Son poækent vulkhəmen ja odtə valtədənt tuj el. Mağemos vulkhə-

mest bədtelaj sone nielj eg vuotədtə.

Okťavr revolucija vaļ son vieket ləhkəlađ vuejhe pomeseiket ja kapitalistət. Tolke sij jev təlehanьne antətma. Sij təven koavse vьem jellenal moast ja elken tuarə sovetət vəsta. Tədə tuarəst Stalin laj pəltəmus poajken fron-

təst. Son kid vəlas Rupsis armija kirknənole murte riket. Tənsə vəl son Leninən ja modta tovruzəguim eftəst redtjuzə jalmuz odtnal ləhkə.

Mij ađt tujesəm odt zavodət, odt lənet. Ləhkəla vašt-vašt ləhkəv izes jalmuz. Sij opnuvəv, koht bədt pəramp ləhkə.

Sijden ađt tuejsət kolhozət. Jemn, masina, jalmuz kolhozən lev ehtsə. Kolhoznek opnuvəv, koht vašt-vašt ləhkə izes jalmuz ja pəramp ləhkə.

Odtnala vašt-vašt ləhkəv izes jalmuz i taval olmə.

Puk tənə ləgkəguim kidvəgk lenin komunist partija. Stalin lij Lenin partijest vəgkəj.

Vəsmus Majest.

Sovet aļn flag lev. Pukves səjen kopenedten olmə sijte.

Moskvast l hk la, rupsisarmejne, opnuv j vijten olg s.

Puk l nen ja sijden ESSR  gk j flagaguim vijten olg s.

— Mij l hk p odt jalmuz Sovet Jemnest,— kirjihen flag a n  gk j.

Tampe, ka t burzuj hozjen lev,  gk j n dts  vijten olg s. Sin t vujeh v saldat. Saldat vast v sin t k ld guim. No  gk j puedtev. Sij jen  lev.

— Poag  valt burzuj ! A  tirv n jelev sovet,— kirjiha lij sin n flag a n.

Rupsis armija.

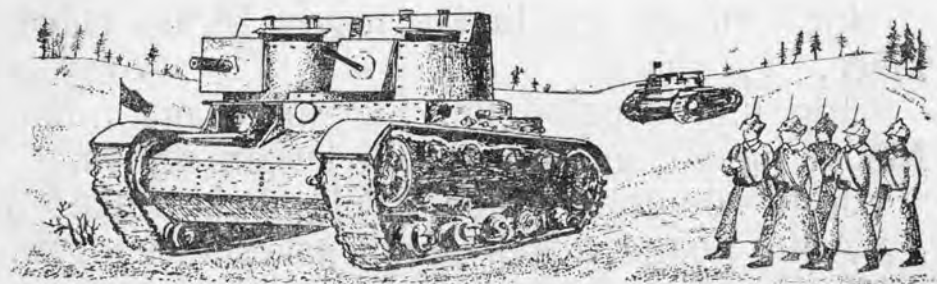
Min Rupsis armija lij armija ləhkəlat ja krestjanət, armija puk ɫgkjet.

Mij tuejsəp zavodət ja skolaŕ. Mij ləhkəp puk eftəst, odtнала. Mij tuejsəp odt jalmuz. Rupsis armija pen min jemn, min ɫgk.

Kapitalist təvəv tuarə min vəsta. Sij təvəv, mij jaleep vьemnala.

Rupsis armija lij min zovəɫ penmus. Mij jep tat tuarə, no eft juɫksaje izes jemnest jep aŕt nikiez. Təna ciɫke tovrus Stalin. Nədtsə juŕtəv ləhkəla, kolhoznek ja puk ɫgkəj min jemnest.

Aŕ tidtəv kapitalist, mij səntəm vial tovsamp, koht lijem evtəɫ, i nikiez jep aŕt vьjhte minət.

Кьдт оалке.

Ej sәnten euvә. Egka muҗ oҗkәn vәdc
pajant. Sig lij oҗkәn pudcәguim jadtә.

Pejva pejv avt. Povn eopna sәnten. Incә
ajkalt aҗmest rieгk lij. Loҗt kьrtәv.

Parna romsәdtәv kьdte. Videev paқ el. Kih-
eev, koht kьrtәv loҗt. Parna җurkәv, riagkәv
londet.

Koht tinәn olkhov kьdt? Mante loҗt tije
puedtev kьdta?

Jogk kolged.

Incә miҗane gu luntәn jogest. Arhip videeҗ
kihee.

Jog miҗte kovlән jиҗ. Sur jиҗ eoaҗә rьntә.
Modta jиҗ җumen son el. Jиҗ jesken sejnән.

Jogk sumgude. Eаdс pәjeҗ nәrәм vulke.

Arhip poaga videeҗ. Arhip pakest kiee jogke.
Jogk sәntә, gu javҗ.

Pude Arhipest vilj, Rægə.

Rægə cilke:

— Vuļker, Arhip, vėnas voalmsə. Viļkes
kuļ aik lij syle.

Єаџс суксəгуим.

Mėnəj jog mil̄tə jij. Jogk vulga n̄rmedte
səntə. A r̄ntə mil̄t kudtjen єаџс єuhkas. Kuh-
ken r̄ndəst ar mur.

Kaštłane r̄dte son jogk?

Mistək aļn lavrəv suin tavphine. Ja koht
elgene! Vuajmėgə nədt pajgene jogk kozsə
təit tavhet?

Pakest revn vəhtəne jor joge.

Tədtə jogk cilkej r̄nd.

Koht tinən pajent jogk?

Mante euksət eaz pajnemen son kude?

Suevel vuotat.

Rëndäst tuelt lähk.

Səman lij artlest surmus. Son tiedt, koht sig nuŕ voalmšə. Səman tiedt, kiez mante lɔgk ante.

— Evan voalmšt vial euđ kovlhəsə. Məgkla, Jak, voamlsɔgke pujcət. Uant, təsta bədt nutəst rajget eehtə. Vənsa ovnlomeet bədt korə. Vəhtəmp lähkə! Maɣnəp—kuļ uit.

Puk olmolmə ja nəzan rëndäst lähkəv eftəst, sigtəne. Jugkjine tiedt: puerast izes lɔgk tuajast ja modtmet jenəmp kudtaj ja idees jenəmp kule sagk.

Nayt kiesa.

Talva eiarəst koras lij. A kiesa eiarəst lev jov, rieɡk. Loŕt riagkəv. Loŕt piset kuŕtəv. Nayt kuđcədes jadəhev. Sig lij eiarəst kɔdta.

Ņual kudcə.

Ņualəst jenə lev kudcə. Arəv sij kidke vuļn vɔenkəst. Tuelja kudcən lev kirij, ŕajvra lev vugkə. Arəv, vuŕtəv: vəhtəne li jenes saplinket pəht.

Uđc ŕualet kodeet vɔenkjeljen.

Vɔenkjeljen ravrə ive. Udc hət sɔlak, sur jev linee.

Kies pajə kudcə lev kirij. A talvas vilkə səntəv.

Rimn kudcə.

Rimnest kudcə v̄enkəst arəv. V̄ənk lij mistəg vu-ancə vu|n.

Rem̄na lev ru-cke, ranta lev vil-kə. Pəht rimn ead̄clont. Rem̄na pustəv ead̄clont, tuarəv.

Paltas kudcə.

Arəv eerm̄a v̄enkəst. V̄enk murə vu|n. A eerm̄ jen tumpla miecte ujde. V̄ənk vuzhe pal. Arəv eerm̄a, vu|rtəv: mante pormuz jenes sije pəht.

Vilkes tal kuḁc.

Taləst kuht kuḁc lev. Vil-kə lev tal kuḁc, kəsə, gu pal euonəv. Jij milte karəv jinenes.

Ait.

Saņka ļaj kiesa skolašt.

Aļt skola lij ait.

Ajdest lev riad. Riadən lev ovəs. Vьepsej
vьzet Saņkaje ajd. Vьepsej ciļke:

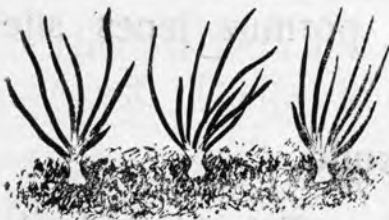
— Kie, Saņka.

Tədtə sant kartofel.

— Tədtə lij nauras.

— Tədtə lij lukvec.

Saņka ciļke:

— Ovəs suin nala lev. Ton tədtə suin al-
gak porə?

Vьepsej ciļke:

— Podtəl kies kezest. Kie tana, mi sant.

Mi ajdest sǎntǎ.

Jemnest sǎnten vuantas kartofilen.

Vuantsǎdte ļaj jenǎ. Jugke vuendǎs ļaj sǎramp
euene mane.

Naurasǎst sǎntǎ vuendǎs, ļjorbas ļ ja ķkǎsǎ.
Lukvecest jemnest sǎnten jorp vuajva.

Vǎrpeļ cīļke Saņkaje:

— Uinak, mi sǎntǎ. Tǎna i aļķep porǎ.

Saņka cīļke:

— Minǎn kule ja vǎne jenǎ liļ. ļMije ovsǎt
ive porǎ.

Vǎrpeļ cīļke:

— Ovsǎt pukǎt vǎdt porǎ. Ķie ovsǎt por,
tǎdta tirvas ļane. Vǎrpson, Saņka, ajd, tujǎsǎ.
Maņa vǎrepest azant ajd tujǎsǎ.

MI LIJ KNIGAST.

Skolaje.	3	Slon.	34
Vædtar skolaŝt.	4	Lev.	—
Ane izant paj vilktæst.	—	Tigr.	35
Rupsis ugl'ne.	—	Kavir.	36
Uanas, jel kur!	5	Kast lejp sæntæt.	37
Arhip vahtjēj.	—	Nues egk.	38
Doktor.	—	Kirkemgar'ne.	—
Mæn dit v'erpsovæd.	6	Nuŝa.	—
Evnæ vædt vial ornuvæ.	—	Kuleket ja popet mije ivæ.	39
Okŝav'parneŝ linee.	7	Saska.	40
Sahkræ pærtæst.	—	Artlest.	41
V'entre kævtovæ.	8	Puk læhkev.	—
Kuz pack.	9	Kie l'ij pærap.	42
Koht soagkes v'erev.	—	Sig læhkælaj.	—
Mi lij tæna kartinæst kirjihene?10		Evan.	43
Mi lij tæna kartinæst kirjihene?11		Mæt Fom luihk?	44
Mi lij tæna kartinæst kirjihene?12		Tiapas—sovet suŝmus.	45
Mi lij tæna kartinæst kirjihene?13		Odt sijt.	—
Murij gara.	14	Parohot pude.	46
Kumpar.	15	Ruvit loŋt.	47
Mante lev loŋt læmdæst?	16	V'entre zavodæst.	—
Mante lev loŋt eiaræst?	17	Zavot.	48
Talva eiaræst	18	Bædt læhkæ eftæst.	49
Kies sæjen.	—	Tuejsæp zavodæt.	—
Puaz ol'm'ne.	19	Kirij.	50
Paltas k'vnen.	20	Koht sarnæ Nikæn.	51
Čara.	21	Vladimir l'ije Lenin.	52
Rimn.	22	Iosif Vissarionovie Stalin.	54
Ŧual.	23	Væsmus Majest.	55
Kietk.	24	Rupsis armija.	57
Koht jal tal?	25	Kædt oalke.	58
Varest	26	Jogk kolged.	—
Miec nuerje milt.	27	Čač'e eukseguim.	59
Talva kuļ rahe.	28	Sueveļ vuotat.	60
Kælm mier aļn.	29	Nayt kiesa.	—
Vales.	—	Ŧual kudcæ.	—
Beluha.	30	Rimn kudcæ.	61
Mors.	—	Paltas kudcæ.	—
Nuerij j'i vilkes tal.	—	Vilkes tal kuč'e.	—
Jing murtej parohot mieræst.	31	Ait.	62
Poak jemnest.	32	Mi ajdest sæntæ.	63
Kast ej sænt nimi.	33		

Ответственный редактор *А. В. Алмазова*.
 Технический редактор *З. Н. Аксельрод*.
 Художники *Т. Глебова, П. Кондратьев, А. Порэт*.
 Оформление худ. *Порэт*.

Книга сдана в набор 8/1-34 г. Подписана к печати 22/11-34 г.

У—11. Учпелгиз 42 0/а. Ленгорлит № 2587. Зак. № 97.

Формат бумаги 62×94. Тираж 1000 экз.

Изд. листов 4. Бум. листов 2. (46,464 тип. зн. в 1 бум. листе).

Типография „Коминтерн“ и школа ФЗУ им. КИМ'а. Ленинград, Красная, 1.

Изд. № 9

Цена 25 коп.
Перепл. 20 коп.

Саам. (Л.)
3-4/1
102344

КНИГА ДЛЯ ЧТЕНИЯ на саамском (лопарском) языке. 1 год обучения.